

BREV TIL EN HJEMMEFRONTFANGE.

Du!

Du fikk ikke brevet fra oss.
"Ukjent her".

Bødlene nekter oss vite
hvor du er....

Du har sittet lenge naa
paa sultebrød
bak piggtraad og minefelt,
levende død..

Ikke en taare er felt

+

Sorgen og saknet
er ikke lenger slik -
Det tar ikke noe vi eide,
men gjør oss usigelig rik.

Og du gav saa meget.
Hvorfor skulle du ikke fortsatt gi?
Lukket og tøns og blek
eide du verdens overflod
som skulle bli alle til del.
Men først måtte alle bli fri.

+

Du var redd. Det sa du.
For aa bli tatt.
Det redde motet du viste, den roen,
den freden
som stred din gestaponatt!
Og saa din ciste hilsen:
Jeg har ikke røpet noen.

Folk som ikke kjente deg
sa du var vek,
men fikk se du var sterke
da du blodig og blek
kom ut av din fengselsdør,
og ennu mer blek
ja, dødelig blek
blev sendt fra ditt siste forhør.
Og hadde vunnet ditt fridomsverk.

+

Siden skulle du trøste
dem du hadde kjær.
Du kunne bedt dem være
deg alltid i saknet nær.
Og saa smilte du vekt og sa:
Hils dem og si at jeg har det
bare bra.

+

Hvor er du, kamerat?

Alene? Er du alene?
Forlatt?

Nei, tusener i et forbrødre
vennkap
sitter men deg
gjennem en slavedømt hverdag
og en pinefull, vaaken natt.

+

Du! Ikke en taare er felt.
Sinnet er kaldt.
Kaldt som flammende nordlys,
ja, brennende kaldt som det.
Hjertene hamrer i ure.
Tankene gir ikke fred:
Vi fikk ikke sagt farvel
og vi må måtes for det.
Saa hvorfor ikke i kveld?

Vi som er utenfor
kan gjøre det ganske lett.
Vi kunne gaa til gestapo:
Kan vi faa hilse paa ham?
Bare et par-tre ord?

Saa svarer en inderlig, hjertelig
raatt:
Han som har med dette
er dessverre gaatt
og ingen vet beskjed.
Eller kort og haanlig: Nei.

Da skyter vi ham ned
og saa faar vi treffe deg.

Deg.
Trefffe deg hos de tusen
om DU er død,
dele med deg
det tørre, svarte slavebrød.

Ja, da faar vi hilse paa dere
tusener fangne kamerater
som slaveslitter
Oranienburgs og Grinis brakke-
gater.

+

Nei.
Vi vil ikke komme slik.
Vi har en tro, et haap.
Vi venter.
Du blev tatt av gestapo.
Du gjorde at vi blev igjen.

Vi blev de nye menn,
de næste gestapo henter.

十

En dag skal vi komme,
"vi som er igjen".
For der er alltid noen
"vi som er igjen".

Med brennende het ild
fra Flammekasterne
til vaare gutter fra de store hav
vil vi en natt komme, vi
og brenne piggtraadhekken av.

Og' rope: DJ ER FRI,

KRIGEN I LUFTEN. Da sjefen for RAF's Bomber Command, Air Chief Marshall Harris, for 2-åar siden uttalte at de allierte bombestyrker skulle komme til å ramme Tyskland vidt og bredt, dag og natt, i regn eller tørke, var det mange både i fiendens leir og hjemme som stilte seg tvilende til dette. Men Harris kom ikke med tomme løfter. Etter invasionsdagen og i løpet av en høst med et vær som mellom Europa ikke har sett på menneskealdre, har de anglo-amerikanske flystyrker kastet 1/4 million tonn bomber over tysk område. Av denne bombevekt beregnes RAF å ha kastet 150 000 tonn i november satte de allierte flystyrker ny rekord med 103 000 tonn bomber over Tyskland, derav 53 000 tonn av RAF, mens de amerikanske flygerkorps i England og Italia har kastet 50 000 tonn. RAF var over Tyskland i 19 dager og 22 netter. I maanedens løp ble det rettet 30 kraftiga angrep på tyske oljemaal, og bare 26, 27. og 28 nov. gikk tyske jagere opp og led store tap. De amerikanske flystyrker skjøt i nov. ned 770 tyske fly. I denne maaned ble for første gang de nye 12 000 pounds "blast bombs" kastet mot tyske byer. I hvilken grad de forbedrede allierte angrepsmetoder har øket effekten av den nu paagaaende offensiv er vanskelig å beregne. Det er ennu en hemmelighet hvor meget de allierte sparer med sine "Bomb MASTERS", stifterfly og nye metoder for effektiv spredning av brannbomber og for innsiktning av sprengbomber, men i flykretser er man overbevist om at med alle disse forbedringer kan en bombeflystyrke på høyest 300 maskiner idag utføre samme arbeid som ble utført under det første 1000-fly angrepet mot Köln i 1942. Det er nu offentliggjort endel detaljer om det berente instrumentsikte ved hjelp av hvilket de allierte flygerne gjennem skyer, rørk og tåke tydelig kan se og velge ut sine mål. Med dette bombesiktet kan et industrielt mål rammes under visibiliteten absolutt null. På en lyskjempe foran seg ser piloten landskapet under seg tydelig gjengitt akkurat som på et kart og ved å regulere innstillingen på instrumentet kan han få det til å vise et større eller mindre område, hvorved bildet over selve måletområdet kan gjøres mere detaljrikt. En annen alliert oppfinnelse er det nye selvregistrerende flykamera for nattopptagelser. Her eksponeres filmen automatisk ved ankomst av den utkastede lysbombe, og neste film ruller samtidig på plass for næste opptagelse. Et almindelig Mosquito transportfly har krysset Atlanteren fra Labrador til England på 6 timer og 3 minutter.

SJØKRIGEN. Den viktigste begivenhet til sjøs i den senere tid i de europeiske farvann er naturligvis senkingen av "Tirpitz" utenfor Tromsø. Det er alt i alt en uhyggelig tapsliste den tyske marine har hatt i norske farvann under denne krig.. Det begynte med senkingen av den 10 000 tonn store krysser "Blücher" i Drøbak-sundet og av krysseren "Karlsruhe" utenfor Kristiansand 9.april 1940. Noe senere gikk krysseren "Königsberg" til bunns paa Bergens havn etter et britisk flyangrep, mens den moderne jagerflottilje paa II enheter i Narvik-området ble tilintetgjort av en britisk eskadre med slagskibet "Warspite" i spissen. Ogsaa en rekke mindre skib gikk tapt under operasjonene i Norge, og sjø- og luftstridskrefter har senere under hele okkupasjonen beskattet den tyske flaate sterkt i norske kystfarvann. I julen ifjor ble det 26 000 tonn store slagskib "Scharnhorst", som var stasjonert i Norge, lokket ut i Ishavet og møtte sin skjebne der, og den 12. nov. iaar gikk endelig 35 000 tonneren "Tirpitz" ned. Den tyske flaate er nu overordentlig redusert naar det gjelder overflateskib. Den har igjen et slagskib paa 26 000 tonn, "Gneisenau" som ligger i en Østerasjøhavn, men ikke har kunnet settes i stridsdyktig stand etter britiske flyangrep. Av større skib er derfor nu bare disponibile to 10 000 tonns panserskip, "Admiral Scheer" og "Lützow", to 10 000 tonns kryssere, "Prins Eugen" og "Admiral Hipper" og tre lette kryssere (6000 tonn). Det groveste artilleri i den tyske flaaten er nu panserskipenes 28 cm. kanoner. De tunge krysserne har 20,3 cm. kanoner, de lette 15 cm.. Jagervaabenet omfatter antagelig ennå ganske mange enheter, ligesaa ubåtvaabenet, men dettes effektivitet er sterkt redusert: oktober viste saaledes det laveste senkingstall for allierte skib under hele krigen

I HELE HØST og ikke minst i de siste uker har gestapo forsterket sin aktivitet over hele landet. Det skal være kommet flere hundre nye gestapofolk til Norge. Gaterazziaer og politiundersøkelser paa kafeer og restauranter hører nu til dagens orden i Oslo, og de tyske vaktene utenfor bensinstasjonene og andre steder er overordentlig nervøse. I Bergen vedvarer portforbudet og tyskerne skyter vilts om noen viser seg i den forbudte tid. I Fana, paa Østerøya, Eikanger og flere andre steder ved Bergen har det vært rassiaer. Sørlandet har ogsaa vært ille ute. Det begynte i Aaseral der tyskerne har funnet et vaabenlager. Folk sier de er blitt angitt av en mann som har vært der oppe i lengere tid. 8-10 mann er arrestert, og mange skal ha rømt til fjells. Gestapo hadde navn aa gaa etter. Det sies aa ha vært kamphandlinger mellom befolkningen og tyskerne. Natt til 15. nov. blev en rekke unge mennesker arrestert i Kristiansand og nærmeste omegn. Siden har det vært undersøkelser i en rekke bygder og 200 personer er arrestert.

30 norske fartøyer er hittil bestilt ved svenske skibsverft, forteller en svensk avis. Et norsk hvalkokeri er under bygning ved et engelsk skibsbyggeri. Det staar side om side paa beddingen sammen med et engelsk som ogsaa er under bygning. Det gjelder aa forberede freden.

DEN ENGELSKES VIDENSKAPSMANNEN, dr. Flemming som har uteksperimentert det fantastiske lægemidlet penicillin, har gitt pressen nye opplysninger om dets fremtidige bruk i medisinen. Han advarer mot overvurdering av dets virknings-omraade, saaledes er det nytteløst aa bruke det mot kreft og tuberkulose. Men ved de vanlige nese- og munn-infeksjoner vil det -eftersom det stadig blir forbedret - ha en forbløffende virkning. Ennu er der vanskeligheter til stede ved en produksjon av lægemidlet tilstrekkelig for verdensmarkedet, men snart disses vanskelighetene er overvunnet - det tvilte ikke dr. Flemming paa- vil det bli av den største betydning i kampen mot infeksjonssykdommene. Det vil da bli solgt i tablettform og pastaform, og som en morsom kuriositet kunne Flemming fortelle at det slatt ikke var usansynlig at damenes lebestifter om ikke saa lenge ville bli innsatt med penicillin.

DEN DANSKE FRESTEN Egon Johannesen fra Hersum kirke ble myrdet av nazister 23. nov.

I944. Det er fremtidens historikeres sak og ikke vaar - som lever midt opp i tidens rasende malstrøm av ytre og indre begivenheter - aa finne frem til og legge sammen alle de smaa og store motstandsytringer som til sammen utgjør den norske Hjemmefronts kamp mot undertrykkelsen og undertrykkerne i okkupasjonsaaret I944. Det har vært sagt at intensiteten i denne kampen nøyse er forbundet med kampen ute, slik at øket aktivitet paa de store frontene har ført til øket virksomhet hjemme, og at en tilsvarende avslapping i operasjonene ute lett har kunnet registreres paa vaar Hjemmefronts arbeidskurve. Vi tror ikke at pastanden vil kunne staa for en kritisk vurdering. Selvsagt betyr militære og politiske seire paa Utefronten en vesentlig stimulans for Hjemmefronten, men paa tvers av denne parallelliteten vil vaart folks nasjonale og moralske samvittighet og det enkelte individets rettferdighets og rettsfølelse og dets hevdelse av personlig og nasjonal frihet gi seg utslag mot alt som smaker av overgrep, forråderi, usselhet og terror, denne motstanden betinges ikke av de allierte armenees fremgang paa frontene. Vi kunne kalte denne motstanden for grunnmotstanden hos vaart folk, bestemt av vaar nasjonale egenart, men ogsaa a- en sterk samhørighetsfølelse med andre undertrykte folk. Kampen blev reist i I940. I I944 har den vært sterkere enn noensinne, en seig og kompromisløs motstand mot tvangsmobilisering, tvangsutskrivning, deportering og alle politiske nazifiseringsplaner. Kampen mot den av ns planlagte og av tyskerne bifalte mobilisering av aarsklassene 21, 22 og 23 kom i en tid da invasjonen - om den kunne ventes naarsomhelst - ennu ikke var satt igang i vest. Den gav seg spontane uttrykk lande over slik at quislingene og okkupantene aldri kunne være i tvil, om hvor det norske folket stod etter 4 aars hensynsløs terror og intens propaganda. Det blev den norske Hjemmefronts hittil største seir militært vurdert; de politiske seirene i I940, -41, -42 og -43 var like verdifulle i en tid da "frontene", de politiske og militære, var preget av defensiv forberedelse. Men et nytt forhold blev klart for vaart folk i aaret som er gaatt: Hjemmefronten var - fra aa være et konglomerat av ulike grupper, sterke og aktive nok, men isolerte og lokale - blitt en homogen enhet under en Hjemmefronens Ledelse som fra en absolutt - og tidligere nødvendig - dekning traadte frem som offisielle representanter for vaar kamp og la frem et program, godkjent og bifalt av vaar Konge og vaar Regjering i London. Den prutningsløse oppslutning om H. L. viste samtidig at Ledelsens linje i hjemmekampen hadde hele folkets tilslutning.

Det er her ikke mulig aa komme inn paa alle grener av kampen som organiseres av Hjemmefrontledelsen og som paa sin side staar til ansvar overfor den i første instans. Heller ikke kan vi komme inn paa det samarbeid som av den vel viktigste del av Hjemmefrontstyrkene - de væpnede, hemmelige militære enheter - er i stand med vaart Forsvarets Overkommando i London. Vi kjenner ikke til det. Vi vet bare at vi - saavelsom hele det norske folk - i bevissheten om at vi ikke er forsvarsløse naar "tiden er inne", har faatt øket styrke for den lille del av motstanden som vi representerer.

En annen del av kampen hjemme - som vi kunne kalte den aktivt aktive - har i aaret som gikk vært den militært viktigste og den som krever mest av aktørene. Vi sikter til sabotasjegruppene hvis arbeisfelt og arbeidsresultater har vært i sterkt utvikling helt fra forrige nyttårsskifte av, og vel i høyeste grad har styrket vaar Hjemmefronts position ute. Utover høsten har bedrifts- og anleggssabotasjen i driftsighet naadd klimaks ved en serie ypperlig planlagte og ikke daaeligere gjennemførte aksjoner mot fabrikker, verksteder, tankanlegg, jernbaner og skipsverfter i storindustristrøkene østpaa, særlig i Stor-Oslo. Disse aksjonene - som hele Hjemmefrontens arbeide i I944 har ikke kummet gjennemføres dersom ikke kampen mot angiverne, registrering og uskadliggjørelse av dem ved direkte anslag har vært i den grad effektiv at en kan si dette har betydd like meget for Hjemmefronten som nøytraliseringen av det tyske ubaatvaaben paa alle hav har hatt aa si for den allierte forsyningstrafikk til krigsfrontene.

Kampen krever ofre. Den norske Hjemmefronten har misten flere av sine beste menn i aaret som gikk. Men fremdeles staar et motto over dem som maa ta opp arbeidet etter falne kamerater, det har staatt der siden 7. juni I940 :

FORFATTERNE OG KRIGEN. Blant det byttet tyskerne sikret seg da de toget inn i Paris vaaren 1940, var ogsaa den engelske humoristen P.G. Wodehouse. Jeeves' skaper blev anbragt i en fangeleir og til engelskmennenes store forbiterlse opptraadte han et par ganger i tysk kringkasting. Senere blev han sluppet løs, og da de allierte befridde Paris i sommer, var Wodehouse atten i den franske hovedstad. Man bebreidet ham hans kringkastingsopptreden. "Det falt meg aldri inn at det kunne være noe galt," sa P.G. "Jeg synes selv det lyder idiotisk", fortsatte han, "men jeg tror alle forfattere er litt tomsete." - Dermed mente han vel at mange forfattere er saa opptatt av sine egne problemer og saa subjektivt innstilt til omverdenen at de ikke kan skjonne seg paa storpolitikk og krig. Men oppgjøret med nazismen angaar skribentene mer enn de fleste andre yrkesgrupper. Ikke fordi de har en vaaknere samvittighet enn andre mennesker, men ganske enkelt fordi nazistene først av alt kaster det frie ord i lenker naar de okkuperer et land. Og det frie ord er for alle skribentér en absolutt livsbetingelse. Goebbels la tidlig sin klamme haand over aandslivet i Tyskland. Uønskede forfattere hadde ingen muligheter for aa faa trykt sine bøker, og alle begavelseene gikk i tur og orden i landflyktighet. Ludwig Renn drog til Spanien og blev en av sjefene for den internasjonale brigaden under borgerkriegen. Erich Maria Remarque slo seg ned i Sveits. Efter mange om-skiftelser havnet Heinrich Mann og Stefan Zweig i Sydamerika, hvor den siste begikk selvmord nu under krigen. USA blev oppholdssted for Thomas Mann, Lion Feuchtwanger, Emil Ludwig m.fl. Heller ikke Alfred Döblin og Franz Werfel fant i lengden noe blivende sted i Tyskland. - Disse eksilforfatterne har stort sett ikke bare tatt kraftig til orde mot nazismen, men ogsaa gitt uttrykk for at de ikke tror paa noe annet og demokratisk Tyskland, slik som andre landflyktige som Rauschning aabenbart gjør. Saa langt fra aa organisere noen medlidenhetskampanje har Emil Ludwig m.fl. rast mot den "evige tysker".

Av betydelige forfattere er saavidt vites (det er meget vanskelig i det avstengte Norge aa skaffe seg et korrekt billede av verdenslitteraturen idag. Paastander og opplysninger legges derfor frem med en viss reservasjon) bare Hans Fallada tilbake i Tyskland. Han skal nærmest være internert paa sin gaard trass i at han i sine senere bøker av og til har hengt paa seg en slags nasjonalsosialistisk hale. Gamle Gerhard Hauptmann bor antagelig ogsaa i sitt fedreland, men dermed skulle det være slutt.

Den klamme haand grep etter større omraader. Den kjente østerrikske kulturhistorikeren Egon Friedl tok sitt liv kort efter Anschluss, tsjekkeren Karel Capek ("Salamanderkrigen", "Insektliv", "Moren") fant ikke livet verd aa leve lenger da de tyske tropper rykket inn i hans fedreland. Og baade der og i Polen utryddet herrefolket systematisk all inelligens.

I Danmark falt Kaj Munk paa sin post, osv. osv.

Interessant er utviklingen i Frankrike. Nederlaget i 1940 var saa lammende at det ikke ville forbause om ogsaa en del av aandslivets menn ville svikte. Mange har ogsaa sviktet, men de største har ikke gitt etter. Verst har frafallet vært bland avisfolket. Georges Sauriez og tidligere sjefredaktør i Le Matin, Stephen Lauzanne, blev forleden idømt henholdsvis dødsstraff og 20 aars fengsel for aa ha stilt sine penner til fiendens disposition. Bortsett fra Figaro er nesten alle de store daglige parisavisene døde - Le Petit Parisien, Le Juornal, L'Oeuvre etc. Istedent er de illegale publikasjonene begynt som dagsaviser - Combat, Libération, Resistance og Franc-tireur. Deres ærlige og uredde ledere skal være en kjærkommen forandringer fra førkrigstidens noksaa korrupte franske presse. Men, sier den amerikanske korrespondenten William Shirer, nyheter faar ingen av dem frem. Den franske pressen og det franske folket skal være fantastisk uvitende om hvad som har hendt rundt om i verden i disse 4 årene som er gaatt.

Paa en svarteliste omfattende næsten 200 navn paa "forfattere som gjennem opptreden eller i skrift under okkupasjonen har gitt undertrykkerne moralisk eller materiell hjelp", staar saapass kjente forfattere som Pierre Bœuf Alexis Carré ("Mennesket det ukjente"), Jean Giono og den gamle nasjonalist og royalist Charles Maurras. Paul Morand har vært Vichys ambassadør i Sveits.

Men mange av de største begavelsene har staatt klart paa den annen side. Lyrikeren Paul Valéry, den katolske romanforfatteren Francois Mauriac, Georges Duhamel, Roger Martin du Gard ("Familien Thibault") har ydet regelmessige bidrag til de illegale avisene. Gabriel Chévalier ("Et forærgelsens hus") og Andre Malraux har vært maquisledere. Andre Gide og Andre Maurois har vært i utlandet i de siste aarene.

I de ikke-okkuperte landene er ikke forfatterne i den grad blitt hvirvlet inn i det krigerske og politiske spill. Som motiv og opplevelse har krigen virket helt forskjellig paa dem. I den amerikanske litteraturen i krigsaarene er hele skalaen representert, fra Steinbecks okupasjonsroman "Maanen er gaatt ned" og lyrikeren Carl Sandburgs hyldningsdikt til hjemmefrontens soldater verden over via John Dos Passos bok om Amerikas krigsinnsats og Hemingways roman fra borgerkrigen i Spanien og dramatikeren Maxwell Anderson som lar sitt siste skuespill foregaa under kampene paa Filippinene, til Sinclair Lewis, som skal ha vært isolasjonist, noe som virker litt rart naar en tenker paa hans bok "Det kan ikke hende her". Ytterst paa skalaen staar saa det nye stjerneskuddet William Saroyan som flykter fra virkeligheten inn i litt sentimentale poetiske drømmerier blandet med bevisst barnslighet. Ellers maa det knustaeres at nye dikternavn er paa vei mot berømmelsen, men stort sett holder de gamle - Hemingway, Lewis, Faulkner, Steinbeck, Willa Cather m. fl. - stillingen.

Den engelske litteraturen bærer for en del preg av det sosiale reformarbeid som paagaar under krigens press. En sosial og folkelig tone er kommet til uttrykk bl.a. i forfatterens Prices stleys bøker. Bare Huxley er reist til til Kalifornia for aa unngaa "den paatrengende krigsen" og for i ro og mak aa kunne hengi seg til sine mystiske grublerier. Krigsen og dens problemer har mange forfattere tatt opp til behandling. Bl.a. Eric Knight og Richard Hillary har inntrengende spurt seg hvorfor de slåass og om kampen er verd efrene.

I Russland er alle forfattere bevisst tatt i krigens tjeneste. Men det er ikke bare utenpaaklistret propaganda de serverer. Forfatterne har vært med i krigen, sett lidelsene og den tyske brutaliteten. Det er for dem blitt virkeligheten som de maa gi uttrykk for. Kvalitetmessig staar kanskje bøkene ikke saa høyt, Wanda Wasilewskaas "Järtecknet" f.eks. som har faatt Stalinprisen, skal ikke være noe mesterverk. Men, det er bedre aa unnvære kritikerne enn seiren. Naar man ønske aa maale verdien av russernes arbeider, maa man ikke anvende den almindelige standard for kritikk. Krigsen er det sentrale temaet for dem. Bare ett navn rager virkelig opp i nyere russisk litteratur: Mikhail Sholokow, som bl.a. har skrevet "stille flyter Don". Men store talenter er det ikke mange av rundt om i verden ellers heller. Man kan spørre om litteraturens sansynlige utvikling etter krigsen. Det er vanskelig aa svaret Sansynligvis vil ingen spesiell retning eller linje bli altfor fremherskende. Men som diskusjonsgrunnlag kan vi peke paa noen mulige tandenser: 1. Enkelte forfattere vil sikkert flykte fra virkeligheten, haard og barsk som den kan bli, og bevege seg paa grensen mellom drøm og virkelighet. Vi har sett antydninger i William Saroyans romaner og skuespill og i Franz Werfels helgen- og under-roman "Saangen om Bernadotte" og "Lyssna til røsten". 2. Hardkokte, realistiske skildringer fra krigsen m.v. vil ogsaa sikkert faa sine representanter. Krigsen skaper lett tilsynelatende kolde type som ikke tar gi følelsene fullt spill. 3. Noen efterkrigslitteratur a la Remarque, Hemingway og Robert Graves etter forrige krig er ikke saa sansynlig. Forfatterne visste denne gangen hvad krigsen var. De blev ikke i 1940 desillusjonert av krigens raaskap. 4. Mange vil sikkert kjøre i vei etter den gamle psykoanalytiske oppskrift. Psykoanalysen har uten tvil gitt litteraturen meget verdifulle impulser, men den ramme den trekker opp, kan bli noe for snever. 5. Det er vaart haap og vaar tro at denne krigsen vil skape kraftige, folkelige forfattere som - uten at produktene blir litterært mindreyerdige - kan hjelpe menneskene i deres bestrebelsjer for aa bygge opp igjen alt som er blitt ødelagt og gi nytt mot for fremtiden.

SITUASJONEN. Det er interessant i mere enn ett henseende aa leggedetaljer til detaljer i den tyske motoffensiven som blev startet søndag paa Vestfrontens centralavsnitt, i det belgiske og luxemburgske grenseomraade for paa denne maaten aa komme frem til b a k g r u n n e n for den. Da vil en til en viss grad paa forhaand kunne gjøre seg opp en mening, ikke bare om dens operative maal, men ogsaa - og samtidig - faa større oversikt over det samlede strategiske bilde av Vestfronten som det fortøner seg ved aarskiftet 1944-45. Den tyske motoffensiven har i saa henseende gitt bildet større p e r s p e k t i v i tid og rum, og en forstaar paa et vis bedre enn før de alliertes stilling ved inngangen til avgjørelsens aar av denne verdenskrig. For det første maa en ha lov aa slaa fast at den anglo-amerikanske trusselen mot industriomraadene Saar og Ruhr - til tross for en seig og forbitret tysk motstand og kamp om landsbyer og "taktiske kilometer" - maa være langt alvorligere paa det nuværende tidspunkt enn antatt, og at tyskerne for all del forsøker aa tidsforskyve det endelige gjennembrudd baade i Aachen-Køln-feltet og i Nedre Elsass -Saar -området. Det er i erkjennelsen av dette at tyskerne gaar til sin - det faar en vel innrømme, (og muligvis vil denne innrømmelsen føre til et visst skifte i den allierte centralkommando) - overraskende motoffensiv som i løpet av et par dager har ført til betydelige resultater for dem. Men like klart synes det ogsaa aa være at tyskerne paa denne aarstid ^{med} begrenset flystøtte ikke skulle ha noen muligheter for aa tilrive seg det strategiske initiativet som helt siden 6. juni har ligget i de alliertes hender. Meget avhenger her selvagt av hvor hurtig de allierte motforholdsregler kan bli effektive. General Waizen sier at motoffensiven mangler vekt. Han kunne ogsaa si at den savner de koordinasjonsmuligheter som alle de allierte offensivene har hatt, og som armeene i stor grad har gjort bruk av. I et omraade fra Malmedy til Trier vil et fremstøt - aldri saa meget naturlig flankesikret i det uveisomme skog og fjellterring - i det vesentligste bare maatte bety at tyskerne søker evlastning i det allierte presset paa de andre avsnittene. Motoffensiven er av defensiv natur, sier Waizen, som sammenligner den med den desperat og mislykkede Kiev(Shitomir-) motoffensiven tyskerne satte igang høsten -43. Allerede nu, fortsetter generalen - merker en i den tyske propaganda en undertone av advarsel til det tyske folk om ikke aa legge for meget i de operasjonene som er inne i ferd. Motoffensiven skal hindre en alliert Vinteroffensiv, sier generalen videre, muligens stabilisere en gunstigere forsvarslinje for tyskerne. "Times" skriver at offensiven er farlig nok, men i det lange løp kan den falle i de alliertes favør, og vil da bety en katastrofe for den tyske har.

Meldingene fra Eisenhowers hovedkvarter sier at kampene mellom Mondschaau og Søndre Luxemburg fortsetter. Alle detaljer holdes tilbake av den allierte overkommando. De sikkert sterkt sensurerte korrespondentmeldinger forteller om heftige allierte motangrep sør for Mondschaau. 6 tyske angrep blev her slaat tilbake tirsdag, men en tysk panserkollonne støter frem. Flere steder - det blir nevnt 4 - har tyskerne oppnaadd gjennembrudd i amerikanernes linjer og avskaaret allierte enheter. Malmedy er erobret av tyskerne, som allerede mandag stod ved Stavelot, 30 km. inne i Belgien. Lenger sør stod de 3 km. øst for Consdorf, 8 km. inne i Luxemburg. For aa ^{vi} skape en farlig trussel mot den allierte Køln-kilen synes et fysk fremstøt St. Vith - Malmedy aa ta retning mot festningsbyen Liege. Det er her satt inn nye rakettbomber, noen er blitt erobret uskadt av de allierte og er blitt undersøkt av eksperter. De er mindre enn V2, men gaar hurtigere enn lyden og er uten vinger. Paa 9. armes avsnitt er det fortsatte opprydninger i gang i Wurm og Müllendorf. Forøvrig intet nytt fra den øvrige Vestfront, som bokstavlig og i overført betydning ligger under et tett taaketeppe i disse dager.

IDAG slutter vi aarets siste nummer av D.e.L. med et ønske om god jul og godt nyttår for alle våre lesere og medarbeidere. Vi håper at vi bringe like "gode nyheter" i det aaret som kommer som i det aaret som gikk. Vi begynte aaret ifjor med et sterkt krav til alle om ^{vi} å vise personlig og nasjonal DISIPLIN. Det slutter vi også aaret med: DISIPLIN maa alle vise som arbeider illegalt, men ikke mindre DISIPLIN maa de som staar utenfor aktivt arbeide vise, om dette arbeidet overhodet skal kunne drives. Sky alle betroelser og alt prat. Slaa ned paa tomt skryt og antydninger om at den og den "gjør saant godt arbeide". VÅR ALLTID KLAR OVER AT TYSKERNE KAN FORETA RASSIAER NAARSOMHELST OG HVORSOMHELST. Handl derefter.

Vi kommer igjen, saalenge vi behøvs. Foreløbig sier vi vel møtt til "en dag".

GRESK TRAGEDIE. I Hellas er en vidne til samme sorgelige skuespill som i Belgia, med uro og sammenstøt mellom forskjellige greske grupper, ja, det har endog utviklet seg til kamphandlinger mellom greske friskarer og britiske styrker som paa den britiske regjerings ordre har greppt inn for å opprettholde ro og orden. Den greske uenighet har sin spesielle forhistorie. Motstandsgruppene organiserte og opererte i begynnelsen hver for seg, men blev etterhvert samlet i to hovedorganisasjoner, den ene blev kjent under navnet EDES (begynnelsesbokstavene i de greske ord som betyr "Hellas nasjonale frihetsarme"). Den samarbeidet med kongen og eksilregjeringen, og opptok også delvis tidligere tilhengere av Metaxas-diktaturet i sine rekker. Den annen hovedgruppen var politisk mer radikal og har hatt et ganske sterkt innslag av kommunister. Den er kjent under navn EAM ("gresk frihetsfront"), og dannet i vaares også "en politisk komite for nasjonal frigjøring" (PEET). Mens EDES holder paa kongedømmet, er EAM republikansk. De to grupper kom ofte i strid med hverandre, men i mai ble det under ledelse av den greske førsteminister, Papandreu, holdt en konferanse i Libanon som kom til enighet om de politiske spørsmål, bl.a. ble det fastsatt at folket i valg skulle faa uttale seg om det ønsket kongedømmet gjeninnført eller ikke, og alle partisangrupper blev stillet under felles militær overledelse. Ofte var imidlertid disse gruppene ikke under disiplin, og også etter frigjøringen i høst, kom det til sammenstøt. Det førte til at regjeringen, her som i Belgien, krevde at friskarene skulle innlevere sine våben og la seg innrullere i den regulære arme. Dette er blitt møtt med motstand, de ytterliggaende proklamerte generalstreik, samtidig som det kom til blodige sammenstøt mellom mellem partisaner og regjeringens politi eller britiske styrker.

Bakgrunnen for den spendte situasjon og urolighetene er naturligvis først og fremst nødstilstanden i Hellas (som i Belgien). Tyskerne har gjennem mer enn tre år systematisk utplyndret landet slik at folk er døde av sult i hundretusener, og under retteten i høst har de foranstaltet herjinger som ikke gir den totale ødeleggelse i Finnmark noe etter. Før forsyningene utenfra med mat, klær og raavarér kan komme i større maalestokk, er forholdene derfor naturligvis meget vanskelige, og misnøyen gir seg voldsomme utslag. Dertil kommer at Hellas i de siste åar før krigen var styrt diktatorisk av "den sterke mann" Metaxas, slik at det alt paa forhaand var lagret adskillig indrepolitisk konfliktstoff og skapt stor bitterhet blant ofrene for undertrykkelsene. Kongen hadde alliert seg med Metaxas, og det har svakket hans stilling sterkt, rent bortsett fra at striden mellom monarkister og republikkanere alltid har vært skarp i Hellas helt siden forrige verdenskrig. Til dette kommer, som i Belgien, den opphetede atmosfære og den tilbøyelighet til selvtekt som krig og motstandsbevegelse lett kan føre med seg.

Hvem som har rett i selve stridsspørsmålene er det ikke mulig for oss å avgjøre med det materiale som er for haanden. Det er mulig at det er reaksjonære krefter som forsøker å operere bak samlingsregjeringen og de britiske militærmyngheter, og det er mulig at EAM-gruppene som nu reiser seg er illojale krefter som forfølger politiske særformål. Den almindelige politiske stabilitet og modenhet er vel heller ikke saa stor som ønskelig i et land som Hellas. Men uansett dette og uansett at vanskernes ansvar i siste instans ligger hos de tyske undertrykkere og utsugere, er det tragisk at greske patrioter og britiske soldater skal dø i indre kamper, og intet kan i den desparate forsyningssituasjon være mindre egnet til å rette paa situasjonen enn en generalstreik. Ut fra militære hensyn er det klart at ro og orden må opprettholdes, og ut fra et demokratisk synspunkt er det en uthing at visse grupper innenfor samfunnet forsøker å trumfe igjennem sine politiske mål ved hjelp av væbnet makt. Det er og blir voldspolitikk, dobbelt beklagelig i et land hvor det er gitt garantier for at spørsmål om statsform og andre sentrale politiske spørsmål skal avgjøres ved valg innen 6 maaneder etter frigjøringen - altsaa paa den eneste maate som sommer seg et demokrati: ved stemmesedden.

NORGE I VÅPE HJERTER. Den norske journalisten "Bjørn Stallare" som oppholder seg i England, har vært en tur til Sverige og skildrer sine inntrykk. Han begynner slik: "I vaares var jeg en tur opp i det svenske fjelllandet langs Kjølen, noen dagers ferie med ski paa bena. Jeg blev sittende og prate med en landsmann en soleftermiddag, han hadde næsten 4 aars opphold i Sverige bak seg. Han spurte om vi ikke skulle slaa følge paa langtur dagen etter, vi skulle sette kurset vestover, sa han. Fine fjell vestover.

Vi gikk vestover hele neste dag. Under en liten hvilepause pekte han paa en knubbe mut paa kartet, vi faar klatre opp den, sa han. En stund etter hadde vi den ruvende i halvdis langt fremfor oss. Blir det ikke vel drøyt? spurte jeg. Vi stod og drakk vann av skistavtrinsene ved en ny-utklekhet paaskebekk. Han saa forundret paa meg. Som om han oppdaget at vi visst ikke var helt paa bslgelengde likevel, eg hadde trodd at vi var det.

- Vi kan se hjem fra toppen, sa han. - Jeg gle bak ham i sporet og la opp tingene som de var: for meg var det ikke saa dødsens viktig aa faa et glimt av de langlemmete norske Kjølefjellene, det var ikke saa lenge siden jeg kom hjemmefra. For han var det en sult. Og var det saum, fikk jeg henge paa om det var aldri saa langt. - Vi drakk litt vann fra en bekk før vi begynte aa klatre. Han rakte meg kartet og pekte: denne bekken kan du banne paa kommer hjemmefra. Make til freskt vann!

Saa begynte vi aa klyve for aa komme saa høyt at vi kunne se hjem.

DEN DAARLIGE SAMVITTIGHET. Den deporterte befolkning fra Nord-Norge blir under gjennemreises i Oslo innkvartert paa Ila Skole. Oppholdet her maa nærmest karakteriseres som fengselsopphold. Hirden staar vakt utenfor, vinduene i første etasje er dekket med lemmer for at "fangene" ikke skal kunne se ut, og fullstendig isolasjon blir opprettholdt for aa hindre Oslos befolkning i aa høre sannheten av de "reddede". Vaare ulykkelige landsmenn fra nord faar i sannhet føle at de er bragt i "sikkerhe

SVENSK QUISLINGPRESSE. Aftenposten fortsetter med aa bringe fascimile-gjenvisninger fra den svenske nazipresse (f.eks. Dagsposten

og Folkets Dagblad), i den tro at det skal ha ueoen beviskraft. Som et eks. paa denne presses gehalt skal vi nevne resultatet av politiundersøkelser om Dagspostens forhold. Den svenske øverstkommanderende, general Jung, forbød i høst at dette blad blev utlagt i militærforlegningene, kontorer osv. (Mens naturligvis enkeltpersoner innenfor hæren kunne abonnere paa bladet saa meget de lystet). Som grunn oppgav han at bladet tjente utenlandske interesser. Et injuriesøksmaal fra bladets side blev henlagt, mens derimot det svenske politi gransket dets forhold nærmere. Undersøkelsen har bragt følgende kjennsgjerninger for dagen : 1. Dagsposten har mottatt betydelige pengesummer fra tyskerne. 2. Det har fremkommet med "opinionsytringer" paa tysk bestilling. 3. Dets førstekorrespondent er lønnet av den tyske stat.

FRA DEN ENGELSKE HVITBOK. England har under krigen satt opp våbnede styrker paa tils. 4,5 mill. mann, dertil kommer I 750 000 i hjemmevernet. Det har bygd 100 000 fly, 6000 marinfartøy og 6 750 000 tonn d.w. handelsskip, produsert 4 mill. mitraljøser, 35 000 kanoner og 8 milliarder skudd. 7 mill. mann og 7 mill. kvinner er satt inn i industrien. De våbnede styrkers tap er ialt 562 000 mann (herav 176 000 drept), sivile dødsopfer paa bombingen er 57 000. Hvert 3. hus er bombeskadet, og 11½ mill. tonn skip er senket. Nedgangen i utenlandske tilgodehavender og øking av utenlandsk gjeld utgjør i alt 2 3 6 3 mill. pund, henved 50 milliarder i

DANMARKS direkte utgifter til okkupasjonsmakten utgjør pr. 1. oktober 1944 næsten 4 milliarder kroner.

GLEM IKKE de tvangsevakuerte fra Nord-Norge! Du har sikkert en bukse aa gi bort, eller en genser, eller litt mat. Kanskje kan du skaffe noen av nordleiningene arbeid saa de ikke faller i klarne paa arbeidsformidlingen. Hjemmefrontens krav er ikke bare at man skal staa imot alle nazifiserings- og mobiliseringsforsøk. DET KREVES OGSAA AT MAN HIJLER ALLE GODE NORDMENN SOM ER I NØD. HAR DU GJORT ALT DU KAN?

UTEFRONTEH. Med vaare utestyrkers ankomst til Øst-Finnmark blev os ny fase av den kamp de har ført siden 9. juni 1940, innledet: Gjenopptagelsen av striden for vaart lands frihet på norsk jord. Men innfor de nye kjennsgjerninger maa vi ikke desto mindre ha klart for oss at det både var og ikke var en avgjørelse paa en periode med kamp paa liv og død for vaare sjøfolk og flyvere, vaare marinefolk og vaare commandos, en alvorlig period av intens trening og vakttjeneste under alle slags forhold for vaare landstyrker og en administrativ og forsyningmessig (økonomisk) forberedelse for hele vaart statsapparat i utlendighet. Men denne kampen og denne forberedelsen fortsetter ennå ved årsskiftet 1944-45, og for de enheter som ikke er satt inn ennå, innledet. I n Øst-Finnmark-aksjonen snaledes ikke noen ny periode av deres kamp for landets frihet. Det er uvisst når de kan bli satt inn, en "utaalneditg" MEN NØDVENDIG avhengighet av den allierte overkommando vil fortsatt bestemme hvor og når.

De største ofre er blitt ydet ute, liks innsats har det betydd for tusener av vaare gutter i farlige tekter på alle hav og over vise landstrader. Det harstatt til Hjemmefrontens nyhetstjeneste å bringe vaart folk mytt om "dem ute". Forhold og midler har gjort at vi for vaar lille lapp ikke har kummet klare denne oppgaven, ja, at det desverre er blitt den sv vaare oppgaver som er blitt mest forsøkt. Vi beklager det. Men vaart inntrykk av 1944's regelbønnige "lytting paa London" har vært at vaare gutter ute for all del ikke har villt ha noen virak omkring seg og sine bedrifter hverken i kringkastingen eller i Hjemmefrontens frie presser. Det har de heller ikke faatt.

For folk som forsøker å analysere frem er i krigsperioden i landet vaart og er klar over problemer som kommer til å velte seg av forsyningmessig, økonomisk og vel også politisk art, melder også spørsmålet seg om hvorledes måtet mellom guttene ute og deres paarerende og deres kamerater hjemme vil komme til å arte seg. Vi hjemme paa front som har krevet sine tunge ofre og har krevet mye av den enkelte og av mange, i psykisk og fysisk henseende - har ikke alltid hatt det rette kjenn for det vaare folk ute har utrettet. For mange vil kampen for brydet, mot sykdom og elendighet nødvendigvis maatte opple tankene i stor grad. De lidelser innpac oss, de ofre som har vært ydet av vaare nærmeste venner, sist fikk vi Nord-Norge katastrofen som en ny uhørt belastning på et uthungret folk, disse lidelser gir seg forskjellige utslag hos den enkelte. En moralisk utgliding skulle være å frykte, den er også blitt beklagelig stor hos en del av den kvinnelige befolkning, registrert hos den mannlige, men langtfra det mest karakteristiske trekk hos noen av gruppene. Et trekk hos mange av ungdommene som vi eldre maa legge merke til, er skyldfølelsen av ingenting å gjøre i frihetskampen, overfor kameratene ute. Dette er et problem som sikkert også kan registreres hos de av guttene ute som nødvendigvis har maaett ligge uvirksonne siden de kom over, til Sverige og til England. Like overbevist er vi i at disse problemene ikke lenger er noen problemer den dagen guttene ute henger av seg uniformsluen i gangen hjemme, side om side med en sjusket sixpence til en hjemmefrontgutt. Vi beklager at vi i aaret som er gått ikke har kunnet bringe meldinger utenfra, heller ikke om det som direkte angår vaar innsats der. Mange av vaare beste vil ikke komme igjen. Særlig har kampene på havet og i luften krevet ofre. Vaar handelsflaate er, etter opplysninger gitt av Worm-Müller, gått ned til halvparten. DEN ER GÅTT NED. Flere tusen av vaare sjømenn er seilt inn bak den siste horisonten I EN TID DA SEIREN ENNU VAR LANGT BORTE. En og annen gang slumper vi til å føre en aalesunder i London-kringkastingen, som i forrige uke da "en norsk jagerflyver" som hadde deltatt over Walcheren blev intervjuet av Hartvig Kiran. "Den norske jagerflyveren" var aalesunder - det hørte vi. Men hvad han og de andre av vaare gutter har utrettet, det vet vi mindre om. Han snakket om å utføre "nødvendig arbeide". Åa, hvor like lite det snaker av "helteskap" det store - DET STØRSTE- vaare folke ute utretter som av det som gjøres på Hjemmefronten. Hvor de nøkter å la seg føre som helters i jemmentrentg av Nordahl Griegs aand har de tatt på seg et "nødvendig arbeid" for frihet og rett og rettferd. Vi vet lite om vaare folk ute, de i Sverige og de i England, men hvor vi føler med dem - og de med oss - har vaart maaet i Nordahl Griegs dikning allerede vist oss. Kampen for Norges frigjøring på norsk jord har i 1944 begynt for vaare utestyrker. K A M P E N F O R T S E T T E R.

Et norsk dikt om Norge.

Avt: Kai Munk.

Berl. Tidendes julegave iaar til de heldigvis ikke faa der har den lykke at være "venner av huset" hedder Nordisk Nytaarshilsen. Fra hver av de 5 nordiske land yder en dikter og en maler hyldest til færelandet. Alt godt om prisen til Sverige, til Finland, til Island, til Danmark. Men det digt hvormed Gunnar Reis Andersen slynger Norge sin kjærighetserklæring i ansiktet er et fortumende mesterverk. Og Alf J. Aas har ledsaget digtet med en akvarel der svarer som legem til sjæl. Jeg mindes ikke i aarevis at have oplevet positive kunst. Fra billedets rasende farvenpragt, fra digtets rosende renhed, står der en livsbekræftigelse ind i sjælen. Ja, man takker ligefrem for at man har staatet saa lange og onde tider igennem uden endnu at bukke under - at man endnu lever saa man ogsaa fik denne store lykke med.

Digtet kaster sig ind i sin tilblivelse saa man er langt inde i det endnu inden det er begyndt:

Av havet springer - som troll av esken
det store Norge - den lange fresken.

Hov! Hov! Hov! Giv oss nu lige tid til at følge med, und os lige at tænke os om. Trold av æsken er maaske ikke saa galt. Norge er virkelig en i synet paa europeerne, alt ved det er chokerende. Der er ikke 4 millioner mennesker og dog er betegnelsen "det store Norge" alligevel rigtig. Ja, lad gaa. Optakten er selv en trold av æsken. Men FRESCO om Norge - kan det have sin ret? Vi slaar op i leksikonet for at være helt sikker i vaar børnelærdem. FRESCO: frisk, livlig, munter. Det smager mer av fransk end av norsk, men forresten hvordan husker man de unge Oslo-damer fra før krigen? Virkede de ikke mer parisiske end selv Københavnerindene, maaske lidt forsered derhenad, mere parisiske end Paris. Og saa alligevel - men vi læser videre: Male al fresco: Male paa den frisk paalagte endnu vaade kalkgrund. Ja, saadan er jo frescomaleriet, det deilige, det bestandig nyfödte, altid oplagte, aarhundreder efter dets tilblivelgesom om kunstneren kapt nok er helt færdig med dets farve endnu. Men gælder det om Norge - den grå granit, de mørke naaletrør, den kurte solfattige dag? Beviset kommer i de næste 4 linjer, i overdaadig stemningsfylde, stakaandet i korte linjer, med drilske rim av overbrækkede ferholdsordsled, med koncentrasjoner, i enstavelsesord og en veloplagthet der maa rutte med rim udover hvad strofen forlanger:

Rødgrå granitt i - et grågrønt gry,
et solsverd midt i - en sky - av bly.

Det skærer en i øinene, og det grelle "gr" - bogstavrim der i mangfold kommer snublende over sig selv greller en i ørene og tro om vi ikke ogsaa tager mæsen til hjælp:

En lukt av irstid - i morgenveten,
et pust av skapelsen - Evigheten.

...."Frisk paalagt den endnu våte kalkgrund-" Ja, ja, nu kan vi ikke motstaa længere, nu böier vi os, Ufærdighetens raa stormende kraft i farvene, ja, vi lugter, det slaar os i møde saa vi ligefrem forskräkkes.

Her malte Gud - det er ikke pent,
men skjønt, forferdende - klart og rent.

Vaar henrykte fremmedfører prøver i næste vers at faa os til at intage den rette avstand til billedet. Det kan ikke ske paa naturligt vis, der naa attet troldom til. Han ifører os derfor syvmilsstövlene og lader os gaa paa vandet. Først nogle drjie mil ude fra fra kysten vil det lykkes os:

Svakt å fatte - så stor en stil.

Og hvad er det saa vi ser? Igen noget troldagtig, graat som den lavgrodde skovtrold og saa dog alligevel det yngste unge, ungt som kun en pur ung pige er ung. Vi ser en vaar der forbliver vaar - der aldrig falmer sig over i sommer:

En urvårs krefter - i jettedans,
langs jökelkrefter - er bragt til stans.

Saa drilsk og dybt fik hverken Björnson eller Ibsen nogensinde kikket i norsk natur. Naturstridig? Ja, måske. Men saa maa man til og bemægte faktum thi:

Her står det altså - et faktum - billedet.
Her står det altså - som mester ville det
i rustgult, rosa - i østerblått.....

er man ved at tvile igen? Nuvel, man blader tilbage til Aas, s akvarel: sandelig, digteren har ret. Og saa kommer der et udtryk der legefrem skingrer i ørene, karskere end hanegal - ja, vi hører det fjordblaas staal synge:

Men muren åpner sig - dype fjorder
er blanke brekkjern - er stål som borer
som grubeganger - i steinmassivet.
Sa åpnes årene - inn mot livet.

Før pokker sikken en maade at konstatere det faktum paa at byene ligger ind-erst i fjordene. (Forøvrigt hvor man misunder Nordmennene stavingen av ord som "brekkjern". Det danske brækjern er jo et glædelig ord med sin venlige ∞ , det spidse norske e og de to haarde k'er bagefter borer og hugger sig ind)

Ja, landet lever - bak gråsteinskallet,
regnbuuen svever - i fossefallet,
den som stod klar - over Ararat
som livets løfte - på himlen satt.

Lykkelige land hvis digtere er seere, saa de selv i det heftigste uveir føller deres tro paa folkets fremtid garanteres av Gud.- Efter at have givet os skuet av landet i profil ved aa føre os ut paa havet, viser skalden os det en face ved at løfte os op i himlen. This saa stolt er hans land at kun himlen og havet er værdige lokaliteter at anskue det fra. Og synede man dets form fra siden, ser man nu livet ovenfra. Igen er det troldom i det - ligger det over all forstand. All denne døde stenmasse er nemlig spillende liv, sig selv i evig motsætning, ejende en styrke i sin mangfoldighed, i sin oprørskedyst med sig selv, noget der ser ut som en svaghed betragtet fra jorden, men visende sig at være en styrke naar vi løfter os til at se med Guds øjne.

Se spillet, livet - skjønt alt er fast,
se grunnmotivet - kontrast - kontrast,
høyt i det blå - ja, som himmelberger
vil du forstå - det er mange NORGER.

Ja, Gud være lovet for det. Og dør et av dem, er det nok til at leve enda... Vil de andre NORGER - i dets helhet N O R G E - leve videre et desto stærke-re liv. Og saa skal vi have det hele samlet i siste vers. Snart gammel skov-trold, snart pur ung pige. Vi stryger os over panden. Jamen det udtryk - jo der er det - der er det - det skal brukes to gange. Det gamle skovtrold, den unge pige - hver for sig stærkeste magter jorden ved om, helt ukuelige og u-overvindelige naar de lægger deres kræfter sammen. Furet, veirbmidt, ja og graa og rynket, det er trolden og pige - alle livets frescofarver blusser i hendes ansikts latter og lys - hvilket kunstværk er ikke dette maleri hvis navn er Norge,, og kun en av alle evighedens kunstnere kan have sin signatur under det:

Se denne fresken, se dette rike -
snart gammelt skogtroll, snart pur ung pige,
en naken vår under isbjørnskrud
et gammelt kunstverk, signeret G U D

Saa nær er digtet naaet sit emne at man sporer noget av samme signatur un-det det.

Skrevet aftenen før Kai Munk blev myrdet, den 3. januar 1944.)

-----ooOoo-----

En hyldest til fedrelandet.

Av: G. R. A.

Av havet springer
som troll av esken
det store Norge,
den lange fresken.
Rödgrå granitt i
et grågrönt gry,
et solsverd midt i
en sky - av bly.

En lukt av istid
i morgenveten
et pust av skapelsen
Evigheten.-
Her malte GUD-
det er ikke pent -
men skjønt, forferdende
klart og rent.

En må ta syvmilsskritt
bort fra bildet
for å se det litt
som mester ville det.
Ja, seile ut
noen dryge mil
for svakt å fatte
så stor en stil.

Se farven klinger
som stål på muren,
se hvor den tvinger
av hav konturen.
En utvårs krefter
i jettedans
langs jökelkrefter
er brakt til stans.

Her står det altså
et faktum - bildet.
Her står det altså
som mester ville det.
I rustgult, rosa,
i återblått,
i skaperrosa:
Se! Alt er godt.

Men muren åpner sig:
Dype fjorder
er blanke brekkjern
er stål som borer
som grubeganger
i steinmassivet.-
Så åpnes årene
inn mot livet.

Ja, landet lever
bak gråsteinskallet
regnbuen svever
i fossefallet.
Den som stod klar
over Ararat
som livets løfte
på himlen satt.

Her glimter elvenes
ville smil.
Hist bölger skogenes
tusen mil.
Se alle skiftende
luners rike,
snart gammelt skogtroll
snart pur ung pike.

Fra havet fatter du
form og stil,
derfra ses landet
i klar profil.
Men vil du se det
en face, så gå
höyt, höyt med skyene
i det blå.

Se, spillet, livet,
skjønt alt er fast,
se grunnmotivet
kontrast - kontrast.
Höyt i det blå
ja - som himmelborger
vil du forstå:
Det er mange NORGER.

Her ser du krefter
mot krefter vende.
Se nordlys flamme,
se nattsol brenne.
Det er et kraft-
parallelogram
så sterk og stram.

Se denne fresken,
se dette rike -
snart gammelt skogtroll
snart pur ung pike.
En naken vår
under isbjörnskrud,
et gammelt kunstverk
signeret: G U D.

-----oo0oo-----